

Kyberstalking

Příběh

...výše popsáný příběh Mirka a Anežky bohužel pokračoval. Mirek začal Anežku sledovat po cestě ze školy, psát jí výhrušné SMS a zprávy přes Viber, Facebook i TikTok. Asi po půl roce, když už byla situace pro Anežku naprosto neúnosná, se o tom dozvěděli její rodiče od Anežčiny nejlepší kamarádky. Anežka a její rodiče poté šli společně podat trestní oznámení.

Kyberstalking

Stalking je termín, který představuje dlouhodobé, opakované a systematické obtěžování (pronásledování). Útočník svou oběť sleduje a zasypává ji zprávami, e-maily, telefonáty, nechtěnou pozorností apod.

Kyberstalking pak představuje verzi stalkingu, kde hrají hlavní úlohu digitální technologie. Pronásledovatel využívá především sociálních sítí a informací z dalších otevřených zdrojů, aby si našel informace o své oběti a aby jí jejich prostřednictvím dále ubližoval.

Přímý

využívání nástrojů pro přímou komunikaci s obětí (zprávy, e-maily apod.)

Nepřímý

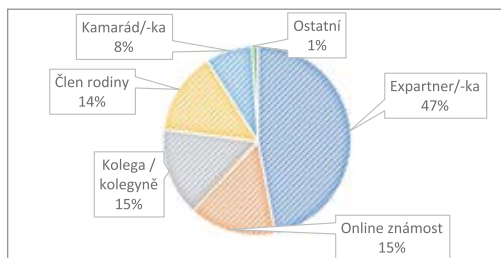
vyhrožování oběti nebo její pomlouvání pomocí nepřímých prostředků (vystavování informací na webu, diskuzních skupinách, blozích apod.)

Motivace kyberstalkingu

Ve velkém počtu případů však kyberstalker nikdy svou oběť předem „naživo“ neviděl. Vyhledal si ji na internetu, kde ji identifikoval jako zranitelnou. Hlavní motivací kyberstalkera je získání moci nad obětí, přičemž se toho snaží docílit skrze získání maxima osobních informací.

Pomocí těchto informací se snaží vytvářet realističtější hrozby a postupy vydírání a zvyšovat tím strach oběti. Kyberstalkeri využívají telefonní čísla, adresy, ale i osobní koníčky a záliby k tomu, aby útočili na soukromí svých obětí. Útočník zjistí, které věci dokážou oběť rozrušit, a tuto informaci použije k jejímu dalšímu obtěžování.

Statistika vztahu kyberstalkera k oběti

Zdroje: Cyber stalking: share of victims by relationship with harasser, Statista 2013

Právní přesah

Pronásledování prostřednictvím digitálních prostředků je v našem právním systému definováno jako trestný čin nebezpečného pronásledování.

Hlavní skutkovou podstatu tvoří dlouhodobé pronásledování oběti, přičemž u toho pachatel využívá i výhružky, obtěžování a nadávky.

Pokud takovýto stav trvá déle než 4 týdny a opakuje se alespoň 10krát, jedná se o trestný čin pod **§ 354 Nebezpečné pronásledování**.

Prevence

1. nezveřejňovat své osobní údaje (telefonní číslo, adresu), kontakty na sebe dávat jen lidem, kterým důvěřujete
2. dát stalkerovi na vědomí, že o něj nemáte zájem – neodpovídat
3. přerušit osobní kontakty s pronásledovatelem – neodpovídat na vzkazy, urážky, na telefonáty, nereagovat na zprávy; jakýkoliv kontakt s útočником může vést k prohloubení zájmu o Vás jako o oběť
4. nechodit se stalkerem na osobní schůzky
5. nosit u sebe mobilní telefon pro případ přivolání pomoci
6. uchovat všechny zprávy, maily a další materiál jako možné důkazy pro pozdější policejní vyšetřování, snažit se projevy pronásledování evidovat a zdokumentovat
7. kontaktovat Policii ČR v případě pronásledování, obtěžování nebo napadení, je-li jednání pronásledovatele takové, že ve Vás vzbuzuje strach, obavy, nepříjemné pocity apod.
8. informovat své blízké o pronásledování, případně o totožnosti útočníka – vyhledat pomoc
9. v případě vygradovaného stalkingu se mimo domov pohybovat s další osobou – členem rodiny či jinou důvěryhodnou osobou, nosit s sebou legální prostředky pro svou obranu (alarm)
10. kontaktovat odborné instituce – poradit se zde: například Bílý kruh bezpečí a další organizace pro pomoc obětem trestných činů

Často kladené otázky, doporučení, úkoly a zdroje

FAQ: Jaké jsou typy (kyber)stalkerů?

Stalkery obecně můžeme rozdělit podle základní typologie, založené na motivaci jejich jednání. Kyberstalking pak může být doprovodný jev všech těchto typů stalkerů.

- **Bývalý partner** – většinou v případě kdy není bývalý partner schopen ukončení vztahu s obětí. Nemusí jít pouze o partnerský či intimní vztah, ale také o pracovní, obchodní, terapeutický vztah apod.
- **Uctívač** – pronásledovatel touží po navázání vztahu s osobou, která jej zaujala. a věří, že oběť bude jeho city opěťovat. Nemusí jít vyloženě o snahu navázat partnerský vztah, ale často pouze o touhu být přijat uctívanou osobou.
- **Neobratný nápadník** – většinou nápadníci s malou schopností seznámit se. Přestože touží po intimním vztahu, nedokážou jej navázat a uchylují se tak ke stalkingu. Většinou po právním zásahu svého chování rychle zanechají.
- **Ublížený pronásledovatel** – pronásleduje oběť kvůli (často domělému) zranění, které mu měla způsobit. Pronásledovatel se tak snaží o pomstu. V tomto případě je většinou fyzické napadení minimální.
- **Sexuální útočník** – útočné až sexuálně agresivní chování. Motivace je především sexuální uspokojení či pocit ovládnutí oběti.
- **Poblouzněný milovník** – věří, že je oběť do něj zamilovaná. Veškeré její chování pak interpretuje tak, aby podporovalo jeho iluzi.

Více o kyberstalkingu se můžete dočíst v článku [Rizika virtuální komunikace](#).

Doporučení: Jak reagovat na nevyžádané telefonáty?

Kyberstalking je pouze variantou stalkingu jako takového. Kyber složka je často následována i jinými prostředky, kterými se stalker snaží oběť manipulovat. Jak postupovat v případě, že Vás stalker neustále obtěžuje po telefonu?

Jestliže zjistíte, že Vám volá někdo, koho neznáte a o koho nestojíte, rychle zavěste a nedávejte se s ním do hovoru. Pamatujte, že většinou „nevyžádaných“ volajících jde o publikum a o reakce poškozeného. Čím více jste v rozpacích, rozčilujete se, nadáváte, o to víc je obtěžující spokojený.

Pokud telefonáty neustávají a přicházejí nevyžádané zprávy na mobilní telefon nebo do e-mailu – vyhledejte pomoc (viz výše odborné poradenství, PČR...).

Úkol: další případy kyberstalkingu

Kyberstalking může mít v praxi celou řadu podob, pachatelů a dopadů na oběť. Pokud Vás toto téma zaujalo, můžete si přečíst několik krátkých případů kyberstalkingu, které nabízí O2 chytrá škola nebo Internetem bezpečně.

Zdroje

Bílý Kruh Bezpečí. Bílý Kruh Bezpečí [online]. Copyright © [cit. 30.03.2020]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/>

E-nebezpeci.cz [online]. Studie o stalkingu a kyberstalkingu [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy=-pro-studium-studie-atd?download-9%3Astudie-o-stalkingu-a-kyberstalkingu>

Cyber stalking: share of victims by relationship with harasser 2013 | Statista. Statista – The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/291232/cyber-stalking-victims-type-of-relationship-with-harasser/>

Kyberstalking – INTERNETEM BEZPEČNĚ. INTERNETEM BEZPEČNĚ – Užívejme internet bezpečnějším způsobem [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/kyberstalking/>

Kyberstalking – E-Bezpečí. Projekt E-bezpečí – E-Bezpečí [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevvy-spojene-s-online-komunikaci/kyberstalking>